

**РЕЙ БРЕДБЪРИ
НОЩНА СРЕЩА
ИЗ КНИГАТА „МАРСИАНСКИ
ДНЕВНИЦИ“**

Превод от английски: [Неизвестен], 1966

chitanka.info

Август 2002

Преди да продължи към синкавите планини, Томас Гомес спря пред усамотената бензиностанция.

— Не ти ли е скучно сам, дядка? — попита Томас.

Старецът чистеше с парцал предното стъкло на малкия камион.

— Не е чак толкоз зле.

— А как ти харесва Марс, дядка?

— Страшно. Винаги има нещо ново. Когато попаднах тук миналата година, най-напред си казах: не очаквай кой знай какво, не искай нищо, не се учудвай на нищо. Трябва да забравиш Земята, да забравиш всичко, което е било. Сега трябва да свикнеш тук, да се аклиматизираш и да разбереш, че тук *всичко* е различно, *всичко* е друго. Вземи например времето — истински цирк. *Марсианско* време. През деня адски пек, през нощта адски студ. А необикновените цветя, необикновеният дъжд? На всяка крачка изненади! Дойдох тук да си почина, бях си наумил да отида на старини на такова място, където всичко е различно. За стар човек е много важно да промени обстановката. Младежите нямат време да говорят с него, другите старци са му дотегнали. Затова реших, че най-подходящо за мен е да намеря такова необикновено място, където, стига да не те мързи да гледаш, на всяка крачка ще виждаш нещо ново. Така попаднах на тази бензиностанция. Ако работата стане прекалено много, ще се вдигна оттук и ще се преместя на някое старо шосе, не толкова оживено; стига ми само да си изкарвам прехраната и да ми остава време да наблюдавам колко различно е тук всичко.

— Не си го измислил лошо, дядка — каза Томас. Той бе отпуснал мургавите си ръце на кормилото да си починат. Имаше прекрасно настроение. Десет дни подред бе работил в едно от новите селища, сега бе получил два свободни дни и отиваше да празнува.

— Вече на нищо не се чудя — продължаваше старецът. — Гледам, и толкова. Може да се каже, събирам впечатления. Ако Марс такъв, какъвто е, не ти харесва, по-добре се връщай на Земята. Тук всичко е наопаки: почвата, въздухът, каналите, туземците (наистина не съм виждал още нито един, но разправят, че се разхождали наоколо), часовникът. Моят часовник — и той се е побъркал. Тук дори *времето* е наопаки. Понякога ми се струва, че съм сам саменичък, че на цялата тази проклета планета няма жива душа. Пусто. А понякога — че съм

осемгодишно момче, съвсем мъничко, а всичко наоколо е грамадно! Ей богу, тук е най-подходящото място за стар човек. Няма опасност да задремеш. Просто се чувствавам щастлив. Знаеш ли какво е Марс? Той прилича на нещо, което ми подариха за Коледа преди седемдесет години — не знам дали си виждал такова нещо: калейдоскоп се казва, вътре има късченца цветно стъкло, парцалчета, мъниста, най-различни лъскави парчоти... А погледнеш ли през него към слънцето — дъхът ти секва! Колко шарки! Такова нещо е и Марс. Наслаждавай му се и не искай да бъде друг. Господи, ами ти знаеш ли, че това същото шосе е прокарано от марсианците преди шестнадесет века, а е съвсем запазено! Дай един долар и петдесет цента, благодаря и лека нощ.

Томас подкара колата по древното шосе, усмихвайки се тихичко.

Предстоеше му дълъг път през планините, през мрака и той държеше кормилото, като от време на време посягаше към кошницата с храна и си вземаше оттам карамел. Караше вече непрекъснато повече от час и не срещна нито една кола, не видя нито една светлина, само лентата на пътя, шумът и бученето на мотора и наоколо Марс, тих и безмълвен. Винаги тих, тази нощ Марс беше по-тих от всякога. Покрай Томас прелитаха пустини, изсъхнали морета и върхове сред звездите.

Тази нощ във въздуха се носеше мирисът на Времето. Той се усмихна вътрешно на своето хрумване. Не е лоша мисъл. И наистина: на какво мирише Времето? На прах, на часовник, на човек. А ако се замислиш как ли би се чувало Времето? Като вода, която струи в тъмна пещера, като зовящи гласове, като шум на пръст, която пада върху капака на празен сандък, като дъжд. Ами, ако все в този дух се запиташ, как ли *изглежда* Времето? То е като сняг, който лети безшумно в черен кладенец, или като стар ням филм, в който има сто милиарда лица, като новогодишни балони, които падат надолу, падат в нищото. Ето на какво мирише Времето, ето как изглежда и как се чува то. А тази нощ — Томас протегна ръка през страничното прозорче — тази нощ просто ти се струва, че можеш дори да го *пипнеш*.

Томас караше камиона към планините на Времето. Нещо го бодна в шията и той се надигна, взирайки се внимателно напред.

Навлезе в малък мъртъв марсиански град, изключи мотора и потъна в заобикалящото го безмълвие. Със затаен дъх гледаше от кабината залетите от луната бели здания, в които от много векове не

живееше никой. Великолепни, безупречни здания, макар и разрушени, но все пак великолепни.

Томас запали мотора и кара още една-две мили, след това отново спря, излезе от кабината, като взе кошничката си, и се изкачи на една могилка, откъдето можеше да обгърне с поглед покрития с прах град. Отвори термоса и си наля чаша кафе. Край него прелетя нощна птица. Чувствувахе се добре, в душата му цареше странно спокойствие.

След около пет минути Томас чу някакъв звук. Някъде горе, където древното шосе се губеше зад един завой, забеляза някакво движение, мъждива светлина, след това чу тихо бучене. Томас се обърна, държейки чашата в ръка.

От планината се спущаше нещо необикновено.

Това беше кола, която приличаше на жълто-зелено насекомо, на скакалец. Тя плавно расичаше студения въздух, блестейки с безброй зелени брилянти, мятайки искри с шлифованите си рубинови очи. Шестте крака на колата стъпваха по древното шосе с лекотата на ръмяц дъжд, а от гърба ѝ към Томас бе устремил очи с цвета на разтопено злато един марсианец, който сякаш гледаше в кладенец.

Томас вдигна ръка и мислено вече извика „Здравейте!“, но устните му не се помръднаха. Защото това беше *марсианец*. Но Томас беше плавал на Земята по синкави реки, край които вървяха непознати хора, беше ял с чужди хора в чужди къщи и винаги най-доброто му оръжие беше усмивката. Той не носеше със себе си пистолет. И сега Томас не чувствувахе нужда от него, макар че в сърцето му се спотаи страх. Марсианецът също нямаше нищо в ръцете. Един миг те се гледаха през прохладния въздух.

Пръв се реши Томас.

— Здравейте! — каза той.

— Здравейте! — каза марсианецът на своя език.

Не се разбраха.

— Здравейте ли казахте? — попитаха и двамата едновременно.

— Какво казахте? — продължаваха те, всеки на своя език.

И двамата се намръщиха.

— Кой сте вие? — попита Томас на английски.

— Какво правите тук? — произнесоха устните на чужденеца по марсиански.

— Къде отивате? — попитаха и двамата с озадачен вид.

— Аз се казвам Томас Гомес.

— Аз се казвам Мю Ка.

Нито един от тях не разбра другия, но всеки се чукна с пръст по гърдите и смисълът стана ясен и на двамата.

Изведнъж марсианецът се разсмя.

— Почакайте!

Томас усети, че нещо докосна главата му, макар че никой не беше го бутал.

— Така! — каза марсианецът на английски. — Сега ще тръгне по-добре.

— Как научихте толкова бързо моя език?

— Какво приказвате!

И двамата, без да знаят какво говорят, погледнаха чашката с горещо кафе в ръката на Томас.

— Нещо ново? — попита марсианецът, разглеждайки него и чашката и подразбирайки, изглежда, и едното, и другото.

— Искате ли една чашка? — предложи Томас.

— Много благодаря.

Марсианецът слезе от колата си.

Втора чашка бе напълнена с горещо кафе. Томас я подаде на марсианеца. Ръцете им се срещнаха и сякаш през мъгла минаха една през друга.

— Исусе Христе! — извика Томас и изтърва чашата.

— Сили небесни! — каза марсианецът на своя език.

— Видяхте ли какво стана? — прошепнаха те.

И двамата изстинаха от уплаха.

Марсианецът се наведе за чашката, но не успя да я вземе.

— Господи! — ахна Томас.

— Гледай ти! — марсианецът непрекъснато се опитваше да вземе чашата, но не успяваше. Той се изправи, помисли, след това измъкна ножа си от колана.

— Ей! — извика Томас.

— Вие не ме разбрахте, дръжте! — каза марсианецът и хвърли ножа.

Томас подложи събраните си длани. Ножът падна през ръцете му на земята. Томас поиска да го вдигне, но не можа да го хване. Той

потрепери и се дръпна назад. Погледна марсианеца, който стоеше изправен на фона на небето.

— Звездите! — каза Томас.

— Звездите! — отговори марсианецът, гледайки Томас.

Ярки и бели, през тялото на марсианеца светеха звездите, плътта му беше извезана с тях като тънката, искряща обвивка на пихтиеста медуза. Звездите трептяха като виолетови очи в гърдите и корема на марсианеца, блестяха като скъпоценности по ръцете му.

— Аз виждам през вас! — каза Томас.

— И аз през вас! — отговори марсианецът, отстъпвайки една крачка.

Томас се пипна, усети живата топлина на собственото си тяло и се успокои. „Всичко е наред — помисли си той — аз съществувам.“

Марсианецът се пипна с ръка за носа, за устните.

— Аз не съм безплътен — тихо каза той. — Аз съм *жив*!

Томас го погледна озадачен.

— Но ако *аз* съществувам, значи *вие* сте мъртъв!

— Не, вие!

— Привидение!

— Призрак!

Те се сочеха с пръст и звездната светлина в техните крайници блестеше и искреше като острие на кинжал, като ледени висулки, като светулки. Те отново провериха възприятията си и всеки се убеди, че е жив и здрав и обзет от вълнение, трепет, жар и недоумение, а другият — другият, разбира се, е нереален, призрачна призма, която лови и излъчва светлината на далечни светове...

„Аз съм пиян — си каза Томас. — Утре на никого няма да разкажа за това нито дума!“

* * *

Те стояха на древното шосе, без да се помръдват.

— Вие откъде сте? — попита най-последно марсианецът.

— От Земята.

— Какво е това?

— Там. — Томас кимна към небето.

— Отдавна ли?

— Долетяхме преди около една година, нима не помните?

— Не.

— Дотогава вие всички бяхте измрели, почти всички. Останали сте много малко — нима *не знаете*?

— Не е вярно.

— Казвам ви, че сте измрели. Аз сам видях трупове. Почернелите тела в стаите, във всички къщи. Само мъртъвци. Хиляди трупове.

— Що за глупост, *ние сме живи!*

— Мистър, всички ваши хора са покосени от епидемия. Странно, че не знаете това. Вие сте се спасили по някакъв начин.

— Не съм се спасил, не е имало от какво до се спасявам. Какво говорите? Аз отивам на празника край канала при Ениалските планини. И миналата нощ бях там. Не виждате ли града? — Марсианецът посочи с протегнатата ръка.

Томас погледна и видя развалините.

— Но този град е мъртъв вече много хиляди години!

Марсианецът се разсмя.

— Мъртъв? Аз нощувах там вчера!

— Аз минах през него миналата седмица и по-миналата седмица и току-що. Там има само развалини. Виждате ли разбитите колони?

— Разбити? Аз ги виждам много добре в светлината на луната. Прави, стройни колони.

— По улиците няма нищо освен прах — каза Томас.

— Улиците са чисти!

— Каналите са изсъхнали отдавна, те са празни.

— Каналите са пълни с лавандулово вино!

— Градът е мъртъв.

— Градът е жив! — възрази марсианецът, като се изсмя още по-гръмка. — Вие решително грешите. Виждате ли множеството карнавални светлини? Там има прекрасни лодки, изящни като жени, там има прекрасни жени, изящни като лодки, жени, чиято кожа има цвета на пясъка, жени с огнени цветя в ръцете. Аз ги виждам, виждам ги да тичат там, по улиците, такива малки отгук. И аз отивам там, на празника. Ние ще се разхождаме цяла нощ с лодки по канала, ще пеем, ще пием, ще се любим. Нима *не ги виждате*?

— Мистър, този град е мъртъв като сушен гущер. Попитайте когото искате от нашите. Що се отнася до мене, аз отивам в Грийн-Сити — ново селище на Илинойското шосе, което ние прекарахме неотдавна. А вие нещо грешите. Ние доставихме там един милион квадратни фута дъски от най-добрия орегонски дървен материал, няколко десетки тона добри стоманени гвоздеи и издигнахме две селища — да им се ненагледаш. Точно днес поливаме едното от тях. От Земята идват две ракети с нашите жени и годеници. Ще има народни танци, уиски...

Марсианецът се сепна.

— Вие казвате *нататък*?

— Да, там, където са ракетите — Томас го заведе на края на могилката и показа надолу. — Виждате ли?

— Не.

— Но ей там, *ей там*, дявол да го вземе! Ония високи сребристи неща.

— Не ги виждам.

Сега се разсмя Томас.

— Но вие сте сляп!

— Имам отлично зрение. Вие не виждате.

— Е, добре, а *новото* селище виждате ли? Или също не?

— Не виждам нищо освен океана — сега тъкмо има отлив.

— Уважаеми, този океан се е изпарил преди четиридесет века.

— Вижте какво, това вече е прекалено.

— Но това е истина, уверявам ви!

Лицето на марсианеца стана много сериозно.

— Почакайте. Наистина ли не виждате града, както ви го описах? Ослепително бели колони, изящни лодки, празнични светлини — аз така ясно ги виждам! Послушайте! Аз дори чувам как пеят там. Разстоянието не е чак толкова голямо.

Томас се вслуша и поклати глава.

— Не.

— А аз — продължи марсианецът — не виждам нещата, които описвате вие. Как е възможно това?...

Те отново потрепериха от студ, сякаш ледени игли пронизваха телата им.

— А може би?...

— Какво?

— Вие казахте „от небето“?

— От Земята.

— Земята е название, празен звук... — каза марсианецът. — Но... преди един час, когато минавах през прохода... — Той се пипна отзад за врата. — Усетих...

— Студ?

— Да.

— И сега също?

— Да, отново студ. Нещо ставаше със светлината, с планините, с пътя — нещо необикновено. И светлината, и пътят сякаш бяха други и за миг имах чувство, че съм последният обитател на вселената...

— И аз имах същото чувство! — извика Томас развълнуван; той сякаш разговаряше с добър стар приятел, на когото доверяваше нещо съкровено.

Марсианецът затвори очи и отново ги отвори.

— Тук може да има едно обяснение. Цялата работа е във Времето. Да, да. Вие сте създание на Миналото!

— Не, вие сте от Миналото — каза пришълецът от Земята, след като поразмисли.

— Колко сте сигурен! Можете ли да докажете кой е от Миналото и кой от Бъдещето? Коя година сме сега?

— Две хиляди и втора!

— Какво ми казва това?

Томас помисли и сви рамене.

— Нищо.

— Все едно аз да ви кажа, че сега е 4 462 853 година по нашето летоброене. Думите са нищо, по-малко от нищо! Къде е часовникът, по който да определим положението на звездите?

— Но развалините са доказателство! Те доказват, че аз съм Бъдещето. Аз съм жив, а вие сте мъртъв!

— Цялото ми същество отхвърля тази възможност. Сърцето ми бие, стомахът ми иска храна, устата ми жадува за вода. Не, никой от нас не е нито жив, нито мъртъв. Впрочем, по-скоро сме живи, отколкото мъртви. А още по-вярно ние сме нещо по средата: двама странника, които са се срещнали нощем на шосето. Двама непознати, тръгнали всеки по своя път. Вие казвате развалини?

— Да. Страхувате ли се?

— *Кой* иска да види Бъдещето? И кой ще го види някога? Човек може да гледа Миналото, но за да... Вие казвате, че колоните са рухнали? И морето — изсъхнало, каналите — празни, девойките — измрели, цветята — увехнали? — Марсианецът млъкна, но след това отново погледна към града. — Но те са там! Аз ги *виждам*. И за мен това е достатъчно. Те ме чакат, каквото и да приказвате вие.

Точно така ракетите, селището и жените от Земята чакаха Томас някъде в далечината.

— Ние никога няма да се съгласим един с друг — каза той.

— Нека се съгласим да не се съгласяваме — предложи марсианецът. — Минало, Бъдеще — не е ли все едно, стига само ние двамата да сме живи, защото това, което ще дойде след нас, без друго ще дойде — утре или след десет хиляди години. Откъде знаете, че тези храмове не са останки от вашата цивилизация след сто века? Не знаете. Тогава недейте пита. Но нощта е кратка. Ето че в небето лумна празничен фойерверк, изхвърчаха птици.

Томас протегна ръка. Марсианецът повтори жеста му.

Ръцете им не се докоснаха — те се разтвориха една в друга.

— Ще се видим ли пак?

— Кой знае? Може би някога.

— Бих искал да бъда с вас на вашия празник.

— А аз да разгледам новото ви селище, да видя кораба, за който говорихте, да видя хората, да узная всичко, което се е случило.

— До виждане — каза Томас.

— Лека нощ.

Марсианецът безшумно се понесе към планините на своето зелено металическо возило, пришълецът от Земята обърна своя камион и мълчаливо го насочи в противоположната посока.

— Господи, какъв сън — въздъхна Томас, отпуснал ръце върху кормилото, мислейки за ракетите, жените, силното уиски, вирджинските танци и предстоящото веселие.

„Какво странно видение“ — мислено си каза марсианецът, увеличавайки скоростта и мислейки за празника, каналите, лодките, златооките жени и песните...

Нощта беше тъмна. Луните бяха залезли. Само звездите трептяха над празното шосе. Ни звук, ни кола, ни едно живо същество, нищо. И

така беше до края на тази прохладна тъмна нощ.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
3/1966 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.